

7 Οκτωβρίου 2021

Η κίνηση Γκουρτζιέφ. Ένα αποκρυφιστικό σύστημα γνώσης

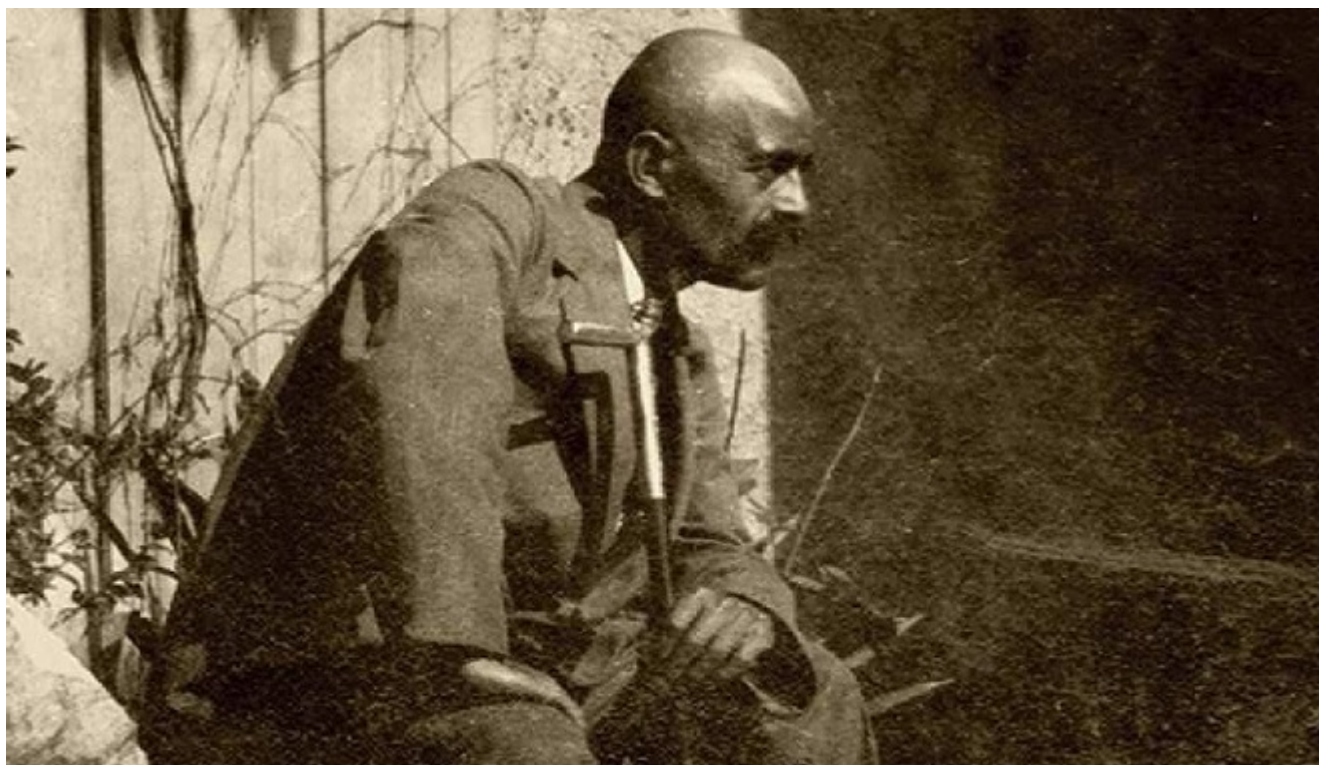
[Ορθοδοξία](#) / [Αιρέσεις](#)

[Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Γεωργόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ](#)

Ο ιδρυτής της κίνησης υπήρξε ο Γεώργιος Ιβάνοβιτς, που είχε γεννηθεί από Έλληνα πατέρα και Αρμένισσα μητέρα στο Γκούμριν της Αρμενίας το 1866. Το επώνυμο Γκουρτζιέφ ήταν η ρωσική εκδοχή του ελληνικού επώνυμου Γεωργιάδης. Από μικρός ασχολήθηκε με τον αποκρυφισμό, στον χώρο του οποίου τον εισήγαγε ο πατέρας του.

Ταξίδεψε σε πολλά μέρη του κόσμου, στην Αφρική και την Ασία, για να γνωρίσει, πάντα κατά τους ισχυρισμούς της κίνησης, τη γνώση που παραμένει έξω από τα αυστηρά ακαδημαϊκά πλαίσια, τα υπερβαίνει, και είναι καλά φυλαγμένη. Η περίοδος αυτή της ζωής του καλύπτεται από τον ίδιο με ένα μεγάλο πέπλο σιωπής. Καρπός αυτών των ταξιδιών του ήταν τελικά το ότι «σε κάποιο ταξίδι του στην Κεντρική Ασία ο Γκουρτζιέφ βρήκε τα ίχνη μιάς σπουδαίας σχολής εσωτερικής γνώσης, στην οποία έγινε δεκτός και μαθήτευσε για κάποια χρόνια» 1.

Το 1913 άρχισε σιγά-σιγά να διαδίδει τις αντιλήψεις του στη Μόσχα. Το 1917 και μετά, λόγω των πολιτικών ταραχών στην Τσαρική Ρωσία, θα αρχίσει ένα ταξίδι μετακινήσεων, Τιφλίδα, Κωνσταντινούπολη, Βερολίνο, Λονδίνο. Τελικά, θα εγκατασταθεί το 1922 στη Γαλλία.

Εκεί, στο Αβόν κοντά στο Φοτενεμπλό, ίδρυσε το «Ινστιτούτο για την Αρμονική Ανάπτυξη του Ανθρώπου». Στο χώρο αυτό έμεναν μαθητές του, που διδάσκονταν και εκπαιδεύονταν στο δικό του εσωτερικό - αποκρυφιστικό σύστημα, στο οποίο συνδύασε ταυτοχρόνως και κάποια στοιχεία υπαρξισμού και ψυχολογίας 2. Το 1933 λόγω οικονομικών προβλημάτων θα κλείσει οριστικά το ινστιτούτο και θα μετακομίσει σε ένα διαμέρισμα στο Παρίσι, όπου μέχρι το θάνατό του συγκεντρώνονταν οι οπαδοί του. Πέθανε στις 29-10-1949 έχοντας δώσει τις τελευταίες οδηγίες του στη μαθήτριά του Ζαν ντε Σαλτσμάν.

Η Ζαν ντε Σαλτσμάν εργάστηκε συστηματικά και η κίνηση διαδόθηκε σε αρκετές

χώρες στον κόσμο επικουρούμενη και από άλλους μαθητές του Γκουρτζιέφ. Στη διάδοση των ιδεών του Γκουρτζιέφ συνέβαλε και η απλουστευμένη παρουσία τους από τον μαθηματικό Peter Ouspensky (1878-1947) 3 και η πρόσληψή τους από διάφορες ομάδες της «Νέας Εποχής».

Το αποκρυφιστικό - εσωτεριστικό σύστημα, που θα δημιουργήσει ο Γκουρτζιέφ θα το ονομάσει ο «Τέταρτος δρόμος» ή «ο δρόμος του πονηρού ανθρώπου» 4 και θα το θεωρήσει ως τον ασφαλέστερο δρόμο για την ανάπτυξη της συνειδητότητας και την πνευματική ολοκλήρωση, σε αντίθεση με τους άλλους τρεις δρόμους, που τους ονόμαζε, του φακίρη, του μοναχού και του γιόγκι. Όπως αναφέρεται σε ελληνικό έντυπο της κίνησης, ο σύγχρονος άνθρωπος «δεν μπορεί να περιμένει τίποτε από τις διάφορες “αποκρυφιστικές και μυστικιστικές σχολές” του συρμού» 5.

Συγκρητιστικό υπόβαθρο συναντά κάποιος και στους λεγόμενους 100 Ιερούς Χορούς και «Κινήσεις», που δημιούργησε ο Γκουρτζιέφ και θεωρούνται, επίσης, παρακαταθήκη του προς την κίνησή του και χρησιμοποιούνται στη διαδικασία ανόδου στα διάφορα επίπεδα αυτογνωσίας, που υπόσχεται. Ο χώρος προέλευσης των εν λόγω χορών ήταν τα «μοναστήρια» της Κεντρικής Ασίας. Από τους ίδιους χώρους ήταν εμπνευσμένη η εσωτερική τους νοηματοδότηση των χορών αυτών στο σύστημα του Γκουρτζιέφ⁶. Στην Ελλάδα η διδασκαλία των εν λόγω χορών περιλαμβάνεται και στις δραστηριότητες του «Κέντρου για την Αρμονική Ανάπτυξη του Ανθρώπου, 3 Α»⁷.

Στον Γκουρτζιέφ ανήκει, επίσης, η προτροπή «Χορέψτε για τους αρχαιότερους μεγάλους προφήτες»⁸. Στα ίδια πλαίσια, άλλοι χοροί ονομάζονται «Δερβίσικοι» και άλλοι «υπενθυμίζουν τους Νόμους, που διέπουν τις μυστικές κινήσεις των άστρων και των ανθρώπων, αποτελώντας ζωντανά σύμβολά τους» 9.

Στο σύστημα του Γκουρτζιέφ δεν απουσιάζει η χριστιανική ορολογία, πλην όμως οι όροι δεν έχουν καμμία σχέση με τη χριστιανική τους κατανόηση. Έτσι, π.χ. βλέπουμε ότι σχετικά με το κεφάλαιο Θεός ο Γκουρτζιέφ να αναφέρει τα εξής: «Ο Θεός Λόγος είναι ο κόσμος. Ο Θεός είπε: “Γενηθήτω” και απέστειλε τον Πατέρα και τον Υιό. Πάντα αποστέλλει τον Πατέρα και τον Υιό. Και μια φορά απέστειλε το Άγιο Πνεύμα. (...) Πάρτε την Ακτίνα της Δημιουργίας. Στην κορυφή είναι το Απόλυτο, ο Θεός ο Λόγος, διαιρεμένος σε τρία: Θεός Πατέρας, Θεός Υιός, και Θεός Άγιο Πνεύμα» 10 . Η όλη προσέγγιση θυμίζει έντονα τον αρχαίο Γνωστικισμό.

Στην Ελλάδα η κίνηση δραστηριοποιείται από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 με τις ονομασίες «Ίδρυμα Γκουρτζιέφ», «Ίνστιτούτο Γκουρτζιέφ» και «The Fellowship of friends»¹¹, που έχουν ως έργο τη διάδοση των ιδεών του και την

ανάπτυξη της συνείδησης με βάση τα κείμενα και τις πρακτικές του.

«ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» Ιούλιος - Αύγουστος 2021

Υποσημειώσεις

- 1. Βλ. Μια Εισαγωγή στη διδασκαλία του Γ. Ι. Γκουρτζιέφ, εκδ. Κέντρο Γκουρτζιέφ, (Ένθετο στο περ. ΑΒΑΤΟΝ. τ. 49), 2005, σ. 5. Timothy Freke - Peter Gandy, Ο Πλήρης οδηγός. του Μυστικισμού των Θρησκειών, 2003, σ. 194.**
- 2. Αναφέρειμέ χαρακτηριστική σαφήνεια ο Bernhard Grom: «Georg Ivanonitsch Gurdjieff (1865 - 1949) gilt neben A. Crowley als bedeutendster Magier dew 20.Jh.; er wollte die mystische Tradition des Ostens mit der westliche Wissenschaft zu einer neuen Weisheit verbinden». Βλ. Bernhard Grom, Esoterik, στο, LSSW, στ. 255.**
- 3. Βλ. L. Nichols - G. Mather - A. J. Schmid, Encyclopedic Dictionary of Cults Sects and World Religions, 2005, σσ. 228. Στέφανος Ελμάζης, Ο Τέταρτος δρόμος. Η διδασκαλία του Γ. Ι. Γκουρτζιέφ, 2001, σ. 390.**
- 4. Βλ. Roland Biewald, Kleines Lexikon des Okkultismus, 2005, σ. 202. Το Σύστημα Γκουρτζιέφ (Gurdjieff) ή «Η Τέταρτη Οδός, στο ΔΙΑΛΟΓΟΣ 41 (2005), σσ. 24-25 . Στέφανος Ελμάζης, Ο Τέταρτος δρόμος, 2001. σσ. 389 - 392.**
- 5. Βλ. Μια Εισαγωγή στη διδασκαλία του Γ. Ι. Γκουρτζιέφ, οπ. π., σ. 4.**
- 6. Βλ. <http://www.gurdjieff.gr/MOVEMENTS1-MARTHE.htm>. Richard Stuart Gordon, The Paranormal. An Illustrated Encyclopedia, 1992, σσ. 281- 282. Pierre Riffard, L' Ésotérisme D' Ailleurs, 1997, σ. 46.**
- 7. Βλ. Κίνηση Φιλοσοφικών και Μεταφυσικών ομάδων για ελεύθερη πνευματική έκφραση. Α΄ Πανελλήνιο Συμπόσιο, Αθήνα 1996. (Στο εν λόγω έντυπο δεν υπάρχουν αριθμοί σελίδων).**
- 8. Οπ. π.**
- 9. Βλ. <http://www.gurdjieff.gr/MOVEMENTS1-MARTHE.htm>**
- 10. Βλ. Ο Γκουρτζιέφ μιλά στους μαθητές του, (μετ: Ίδρυμα Γκουρτζιέφ), 1985, σ. 245.**
- 11. Βλ. Κίνηση Φιλοσοφικών και Μεταφυσικών ομάδων για ελεύθερη πνευματική έκφραση. Α΄ Πανελλήνιο Συμπόσιο, Αθήνα 1996. Το Σύστημα Γκουρτζιέφ (Gurdjieff) ή «Η Τέταρτη Οδός, στο ΔΙΑΛΟΓΟΣ 41 (2005), σ. 25.**

<https://bit.ly/3uP9Atq>